

A Magyar Természetvédők Szövetsége (MTVSZ) véleménye a Helyreállítási és Ellenállóképességi Terv (HET, 2021. április 13. verzió)

I - Egészségügy komponenséről

Éghajlatvédelmi-energiaátmenet szempontból:

Az egészségügy a komponens szemléletében valójában "beteg-ügy", a már kialakult egészségi problémák orvoslásának feltételein igyekszik javítani, egészségmegőrzési kezdeményezéseket (egészségmegőrzési infrastruktúra és programok) nem tartalmaz.

Illetve a komponens zöld dimenziójának bemutatásánál egy olyan bekezdés is szerepel (tanusoda, kézilabda pálya, kerékpárutak, zöldfolyosó stb.), amely a komponens reformjainak és beruházásainak ismertetéséhez nem illeszkedik: "Nemzeti Szabadidős – Egészség Sportpark Program..."

*„XXI. századi egészségügy feltételeinek kialakítása” és a „Dél-budai Centrumkórház” beruházás 40%-os klíma és 40%-os zöld együtthatóval bíró mutatókkal jellemezhető. Ennek keretében új, energiahatékony épületek építése, és infrastruktúra energiahatékony felújítása **vagy** azok energiahatékonyágát fokozó intézkedések, demonstrációs projektek valósulnak meg.”*

Vélemény: A komponens 6 beruházása/reformja közül kettő kapcsán fogalmazódik meg az anyagban az energiahatékonyág érvényesítése, de csak a "zöld dimenzió" ismertetésénél, az egyes beruházásokat/reformokat ismertető fejezetekben nem. Az (épület és működtetés) energiahatékonyági szempontok érvényesülésének pedig semmi garanciája nem található az anyagban – a tág „klíma” ill. „zöld” kategóriáknál pontosabb, SMART mérhető indikátorok, energiatanúsítvány. A Dél-budai Centrumkórháznál a környezetbarát közlekedési megközelíthetőség is hiányzik, tipikus zöldmezős beruházás.

Természet- ill. biodiverzitás-védelem szempontból:

A természetalapú megoldások, illetve a biodiverzitás megőrzése explicit módon nem kerülnek említésre a komponens leírásában. A komponens legjelentősebb infrastrukturális beruházása a Dél-budai Centrumkórház felépítése, amelynek kapcsán a zöld dimenzió (6. pont) említi, hogy az "40%-os klíma és 40%-os zöld együtthatókkal jellemezhető", az energiahatékony épületek építése, illetve az energiahatékonyágat növelő átalakítások miatt. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a kórház építése - a jelenleg megismerhető tervek alapján - nagyobb részben zöld mezős beruházás formájában valósul meg, így természetközeli élőhelyek jelentős átalakításával jár.

A zöldmezős beruházás formájában megvalósuló fejlesztések - így pl. a Dél-budai Centrumkórház esetében - felmerül, hogy az elveszített zöld területek milyen arányban állnak a kivitelezés során újonnan létrehozandó zöld területekkel. Az országos zöld infrastruktúra rendkívül fontos részét képezi a városi zöld felületek hálózata - különösen a főváros esetében, ahol az egy főre jutó zöld felület aránya rendkívül csekély.

A Nemzeti Biodiverzitás Stratégia 8.2 célkitűzése alapján a csökkenteni kell a zöldmezős beruházások által érintett területek arányát és nyomon kell követni a zöldmezős fejlesztéseket, egyúttal ösztönözni a barnamezős fejlesztéseket. A stratégia 2.2.8 pontja alapján meg kell állítani a városi zöld ökoszisztémák eltűnését, a várostervezésben pedig rendszerszinten kell érvényesíteni az egészséges ökoszisztémák valamint a zöld infrastruktúra megőrzését és fejlesztését, illetve a természet alapú megoldásokat.

A komponens a DNSH elv alkalmazását nem tartja relevánsnak a beruházások szempontjából (8. pont), holott szükséges lenne vizsgálni a DNSH-elv érvényesülését a nagy területfoglalással járó beruházások esetében.

Javaslataink:

1. A beruházások és a projektek kidolgozása során javasoljuk a természetvédelmi szakismeretek becsatornázása és a kedvezményezett projektek kiválasztása során a természetvédelmi elvek kiválasztási kritériumokban történő megjelenítését.
2. A zöldmezős beruházások, termőföld kivonása és belterületi zöldfelületek beépítése kerülendő.
3. Építési beruházásoknál a városi biodiverzitás védelmét, a fényszennyezés elkerülését és a zöldfelületek természetközeli kialakítását kell előtérbe helyezni.

Kontakt: info@mtvsz.hu

Budapest, 2021. április 26.